

Mikä osuuskunta on?

Millaisilla rooleilla osuuskunnassa toimitaan?

Jarmo Hänninen
Yhteiskunnallisten yritysten osaamiskeskus YYO
Osuuskuntien Keskusjärjestö Pellervo ry

Työtä osuuskunnasta 1
SavoGrow Oy 5.2.2025

Yhteiskunnallisten yritysten liiketoimintaedellytysten parantaminen -koordinaatiohanke (ESR+)

www.yyo.fi

Euroopan unionin
osarahoittama

Kuntoutussäätiö

Osuuskuntien Keskusjärjestö Pellervo ry ajaa osuustoimintayritysten etua yhteiskunnassa ja pyrkii kaikin keinoin lisäämään osuuskuntamallin tunnettuutta yritysmuotona.

Vaikuttamistyön lisäksi Pellervon tehtävänä on palvella osuuskuntia tarjoamalla mm. koulutus- ja neuvontapalveluita.

www.pellervo.fi

.

Osuuskunta on yritysmuoto

- Osuuskuntalaki 421/2013
- Osuuskunnalla on kaksoisluonne: jäsenyhteisö ja liikeyritys
- Osuustoiminta on liiketoimintamalli, joka perustuu ensisijaisesti toiminnan tarkoitukseen ja yhteistyöhön
- Osuuskunnan toiminnan tarkoituksena on **jäsenten taloudenpidon tai elinkeinon tukeminen**
- Osuuskunnan jäsenmäärä, osuuksien lukumäärä ja osuuspääoma ovat vaihtuvia
- Osuuspääoma syntyy jäsenten maksamista osuuksista
- Päätöksenteko tapahtuu jäsen ja ääni –periaatteella

Yritykselle tärkeää

- Asiakkaan tarve ja siihen vastaaminen
- Asiakkaan tavoittaminen
- Tuotteen sopivuus, laatu ja hinta
- Palvelun sujuvuus
- Toiminnan organisointi
- Kannattavuus
- Jatkuvuus
- Työjärjestelyjen toimivuus

Osuuskunta voi olla asiakkaan etu!

- Asiakasta parhaiten palveleva liikeidea syntyy osuuskunnan jäsenten yhteistoiminnan kautta
- Osuuskunnan jäsenet tuovat toimitusvarmuutta ja joustavuutta
- Paikallinen osuuskunta on helposti lähestyttävä
- Haluaako asiakas ostaa nimenomaan osuuskunnalta?

Osuuskunta jäsenen näkökulmasta

- Uskallus yrittää toisten kanssa
- Riskien jakaminen
- Työvälineiden ja tilojen tehokas käyttö
- Työn- ja vastuunjako
- Työyhteisö
- Toiminnan järjestäminen jäsenen omasta näkökulmasta, mutta yhteisin periaattein!

TYÖOSUUSKUNTA

Työnantajayritys, vastaa
työntekijöidensä tekemästä
palvelusta tai
tavaratuotannosta

MARKKINOINTIOSUUSKUNTA

Myy, välittää tai markkinoi yrittäjäjäsentensä
tuottamia palveluita tai tavaroita

HANKINTAOSUUSKUNTA

Hankkii tai välittää jäsentensä
tarvitsemia tavaroita tai palveluita

YHTEISETUOSUUSKUNTA

Erilaisia jäsenryhmiä (esim. kuluttaja-
tuottaja) yhdistää samansuuntaiset
tavoitteet

YHTEISKUNNALLINEN YRITYS

Toiminnan ensisijaisena tarkoituksena on edistää
jotain yhteiskunnallista päämäärää

Osuuskunta työnantajana

- Osuuskunnan täytettävä työnantajavelvoitteet, mm. työsuojelu ja työterveys
- Työntekijän toimittava työntekijän roolissa
- Työsuhteen tunnusmerkit vaihtelevat eri yhteyksissä: työsopimuslaki, työeläke, vakuutukset ja työttömyysturva
- Myös tulkinnat vaihtelevat
- Rajanvetoa käydään työntekijyyden ja yrittäjyyden välillä

Työsuhteen tunnusmerkit (työeläkelaki)

- **Sopimus**
- Työn tekeminen **henkilökohtaisesti**
- Työn tekeminen **vastiketta vastaan**
- Työn tekeminen **työnantajan lukuun**
- Työn tekeminen **johdon ja valvonnan alaisena**
- Myös verottajalla ohjeistusta palkka- ja toimeksiantosuhteen eroista (palkkaa vai työkorvausta)

Työsopimus

- Kannattaa laatia kirjallisesti
- Osuuskuntien tulee kiinnittää huomiota erityisesti
  - mahdollisiin määräaikaaisuuksiin
  - noudatettavaan työaikaan (esim. vaihteleva työaika), ja
  - voidaanko sopimuksessa sitoutua tiettyyn työehtosopimukseen

Työttömyysturva

- TTL 1 luku 6§: **Yrittäjänä** pidetään myös sellaista TyEL-vakuutuksen piiriin kuuluvaa osaomistajaa, joka
  - omistaa yksin vähintään 15% tai jos hänen perheensä tai hän yhdessä perheensä kanssa omistaa vähintään 30% yrityksessä, jossa hän työskentelee johtavassa asemassa
  - yksin omistaa tai jonka perhe tai hän yhdessä perheensä kanssa omistaa vähintään 50% yrityksestä, jossa hän työskentelee
- Kääntäen: **tasaomisteisessa 7 jäsenen osuuskunnassa omistusosuus jää alle 15%:n -> jäsen on työttömyysturvalain mukaan työntekijä, mikäli työsuhteen ehdot täyttyvät**
- Käytännössä työsuhteen tosiasiallisuutta arvioidaan kokonaisharkintana
- Tässä kokonaisharkinnassa arvioidaan erityisesti sitä, **tehdäänkö työ osuuskunnan lukuun ja sen johdon ja valvonnan alaisena sekä jääkö hyöty osuuskunnalle, miten palveluja markkinoidaan ja kuka tekee sopimukset**
- Käytännössä kiinnitetään huomiota myös **jäsenen aiempaan mahdolliseen yritystoimintaan ja hänen henkilökohtaiseen toimintatapaansa**

Työosuuskunta vai laskutuspalveluyritys?

	TYÖOSUUSKUNTA	LASKUTUSPALVELUYRITYS
HARJOITTA A LIKETOIMINTAA	kyllä	kyllä
MITÄ LIKETOIMINTAA	kulloisenkin toimialansa mukaista	laskutuspalvelutoimintaa
PALVELEE	kuluttaja- ja yhteisöasiakkaita	itsenäistä ansiotoimintaa harjoittavia: itsensä työllistäjiä, ns. kevytyrittäjiä jne.
KENEN LUKUUN ASIAKASTYÖ TEHDÄÄN	osuuskunnan	laskutuspalvelun käyttäjän lukuun
TYÖSUHTEEN EHDOT TÄYTTÄVÄT	kyllä	ei

Yhteiskunnallisten yritysten
liiketoimintaedellytysten parantaminen
-koordinaatiohanke

Osuuskunnan taloushallinnan tehtävät

- Myynnin laskuttaminen
- Ostojen maksu
- Palkanlaskenta ja -maksut
- Verojen, eläke- ja sosiaaliturvamaksujen raportointi ja maksaminen
- Kirjanpito ja tilinpäätöksen laadinta
- Raportit, ennakkoinnit ja laskelmat liiketoiminnan tueksi ja maksuvalmiuden varmistamiseksi
- Muodostaa toimivat prosessit ja menettelyt tukemaan osuuskunnan tarkoitusta!

Mihin osuuskunta sopii?

- Liiketoimintaan, joka ei edellytä suuria investointeja, esim. palveluihin
- Kun jäsenten yhteistoiminnalla voidaan vähentää riskejä ja tehostaa resurssien käyttöä
- Kun asiakasta palvelevan liikeidean toteutukseen tarvitaan jäsenten yhteistoimintaa
- Toimintaympäristöön, jossa on varauduttava jäsenkunnan joustaviin muutoksiin; myös erottamiseen
- Kun halutaan muodostaa motivoiva ja yhteiset arvot jakava työyhteisö
- Pitämään toiminta omissa käsissä!

Mihin osuuskunta **EI** sovi?

- Huomattavia (jäsenkohtaisia) investointeja edellyttävään liiketoimintaan
- Oman pääoman pitkäjänteistä pysyvyyttä edellyttävään toimintaan tilanteissa, joissa sitoutuminen osuuskunnan jäsenyyteen on epävarmaa
- Kun rahoitus tukeutuisi vahvasti erityisesti julkisiin tuki- ja rahoitustuotteisiin
- Tilanteisiin, joissa jäsenen työsuhdeasema olisi epäselvä

KIITOS!

Kysymyksiä ja keskustelua?

www.yyo.fi

Neuvonta- ja ohjauspalvelut

Jarmo Hänninen

jarmo.hanninen@pellervo.fi